

ÖVNING I ARGUMENTATIONSANALYS FÖR SH2 OCH HI2A

FLYKTINGARNA OCH GRÄNSERNA

Judiska flyktingar
anländer till hamnen
i London på 1930-
talet

1930-talet var en orolig tid. USA och Europa gick in i en djup ekonomisk kris. Arbetslösheten blev hög och i Europa växte extrema politiska rörelser sig starka.

År 1933 grep nazisterna makten i Tyskland och förtrycket trappades snabbt upp. Andra partier förbjöds, koncentrationsläger upprättades, den judiska befolkningen trakasserades och diskriminerades. Judar fick inte arbeta med vissa yrken, tillträde till skolor och universitet begränsades, böcker av judiska författare brändes på bål och butiker som ägdes av judar bojkottades.

Med de så kallade Nürnberglagarna 1935 gjordes skillnad på judar och icke-judar. I och med denna lagstiftning fråntogs judarna sina medborgerliga och politiska rättigheter. Förtrycket gjorde att många, såväl judar som politiska motståndare till nationalsocialisterna, ville fly landet.

Även i Sverige var högerextrema rörelser på frammarsch. Det Nationalsocialistiska arbetarepartiet kom aldrig in i riksdagen, men fick ändå ett visst stöd.

DEBATT I SVERIGE OM FLYKTINGARNA

Flyktingarna från Tyskland debatterades i Sverige under 1930-talet. Skulle de judar som flytt från Tyskland få komma hit? Eller skulle Sverige stänga sina gränser? År 1937 lade regeringen fram ett nytt förslag till utlänningslag. En viktig fråga var vem som skulle betraktas som flykting – men också om Socialstyrelsen skulle få bestämma vilka som skulle beviljas asyl. Tidigare hade detta framför allt varit en fråga för polisen. Det nya lagförslaget och flyktingfrågan debatterades i riksdagen den 22 maj 1937.

Nedan följer några utdrag ur riksdagsprotokollet. Det är endast ett urval av inlägg som visar de olika ståndpunkter som framkom. Det är alltså inte hela debatten. Läs igenom utdraget från riksdagsprotokollet och diskutera sedan:

- Vilka argument används till stöd för flyktingmottagande?
- Vilka argument används mot flyktingmottagande?

HERR WISTRAND (H): Herr Talman! Frågan om främlingslagstiftningen har ju redan vid flera tillfällen varit föremål för riksdagens prövning. Undan för undan har tidsläget framskapat en förändrad uppfattning rörande de internationella flyktingrörelserna, och tyvärr har så småningom den gamla liberala förkrigsinställningen på detta område måst ge vika under starkt tryck från en händelseutveckling, som har varit oemotståndlig eller på vilken i varje fall ett litet land föga eller ingenting har kunnat inverka. Vi har i själva verket endast att inrikta oss efter förhållandena, sådana de en gång nu gestalta sig ute i världen, och vidtaga våra dispositioner efter dem.

...

I den riksdagsdebatt som förra året hölls i denna fråga i första kammaren framhölls av nuvarande statsrådet Westman, att asylrättsbegreppet ingalunda innebure en rätt för politiska flyktingar att i främmande land finna en fristad utan endast rätt för en stat att i den mån den den funne det med sina intressen förenligt lämna en dylik fristad. Vid behandlingen av denna fråga, som för närvarande föreligger, förefaller det mig synnerligen angeläget att behålla detta alldeles riktiga konstaterande i minnet

...

Vi kunna ju inte släppa ur sikte att det här gäller i vad mån befintliga arbetstillgångar och förtjänstmöjligheter skola reserveras för svenska medborgare eller inte. Och då är det att observera att de politiska flyktingarna till sin huvudpart tillhöra de intellektuella yrkena, för vilka utrymmet här i landet allt fortfarande är knappt.

”Vi kunna ju inte släppa ur sikte att det här gäller i vad mån befintliga arbetstillgångar och förtjänstmöjligheter skola reserveras för svenska medborgare eller inte.”

De tillhöra inte de yrkeskategorier vilka man åtminstone för närvarande lätt och gärna kan giva sysselsättning utan att man utestänger inhemsk arbetskraft och försörjningsmöjligheter för inhemska medborgare.

HERR UNDEÉN (S): Herr Talman! Den förste ärade talaren konstaterade att antalet flyktingar i Sverige under sista tiden alltmer ökat och att det hotar ytterligare öka på grund av händelser som vi för närvarande se framför oss. Samtidigt konstaterade han, att utvecklingen på detta område i andra länder har gått i restriktiv riktning, när det gäller att bereda plats för dessa flyktingar. Hans slutsats tycktes vara att vi också borde följa med i den allmänna tendensen och bygga murarna ännu högre än vad de för närvarande äro, för att skydda oss mot ytterligare tillflöde av flyktingar.

För min del har jag emellertid den föreställningen att vi byggt murarna alltför höga och att vi utan några nämnvärda uppoffringar mycket väl kunna ge de politiska flyktingarna en humanare behandling än vad vi hittills ha gjort.

...

Dessutom är det väl naturligt att ett land som självt åtnjuter politisk frihet har ett visst sinne för att så vitt som möjligt bevara politisk frihet även för de flyktingskaror som icke längre kunna uppehålla sig i sitt eget land på grund av sina politiska åsikter.

...

HERR GEZELIUS (H): Herr Talman! Som motionär och reservant i utskottet tager jag till orda i denna fråga. Den skyddslagstiftning som vår nu gällande främlingslag i själva verket innebär, har alltsedan sin tillkomst byggt på den uppfattningen att vårt land måste se till att svensk arbetskraft inte uttränges av utländsk, då det gäller svenska arbetstillfällen.

... innebär att citatet är förkortat

S: Socialdemokraterna

H: Högerpartiet (idag Moderaterna)

B: Bondeförbundet (idag Centerpartiet)

Jag tror icke, att någon här i kammaren kan påstå, att det i Sverige finns någon främlingsfientlighet eller ovilja mot utlänningar. Men skyddet för vår arbetsmarknad och också för vår folkstam har varit en trängande nödvändighet, som först och främst berott på de omkastningar som ägt rum i en hel del av länder i Europa.

Jag tror, att man måste säga sig, att det är en klok metod att inte låta ett enda land försöka sig på den stora uppgiften att ensamt genomföra humanitetens bud. Jag tror den saken måste lösas under gemensamt arbete länderna emellan. Först då kan det bli något resultat av betydelse. Om man icke följer den vägen, riskerar man att det blir sämst för den som visat den goda viljan.

...

Vi ha och kommer alltid att ha – och det är särskilt i dessa tider aktuellt – behov av utländsk arbetskraft, men vi kunna omöjligen tänka oss att i nuvarande läge släppa in okontrollerad invandring ens av humanitära skäl. Dessa skulle endast verka pressande och irriterande på vår lönestandard och för övrigt vara desorganiserande.

STATSRÅD WESTMAN (B): Vad då först beträffar arbetsmarknadssynpunkterna, som så starkt framhöllos av den ärade talaren, så sade han, att han vill sätta sig emot den föreslagna reformen av de skälet att att det vore viktigt att skydda vår arbetsmarknad mot utländsk arbetskraft, så vill jag säga att det finnes icke någon anledning att komma till den slutsatsen, att någon ny princip skulle införas i fråga om möjligheten för vårt land att förvärva eller utesluta utländsk arbetskraft.

Det föreligger inom vissa kretsar den föreställningen att varje utlänning som invandrar rycker brödet ur munnen på den svenska arbetaren, men var och en som studerat frågan lite närmare vet att många gånger är det så att man importerar tekniskt skolade arbetare som man behöver i landet för att sätta igång med ett företag eller en produktions-drift, och således kan den importen av utländsk arbetskraft leda till att arbetstillgången i landet över huvud ökas för svenska arbetare. Myndigheterna ha, såvitt jag ser, hittills behandlat invandringsproblemet på ett tillfreds-ställande sätt, och jag vågar att tro att kammaren icke skall dela den ärade talarens farhågor för att...denna politik skall leda oss in på olyckliga banor.

...

Jag måste för min del verkligen säga att de klagorop och varningsskri som blivit upphävda, ha icke blivit för sent framförda till svenska folket, ty situationen är för närvarande icke på något sätt oroväckande. Tvärtom kan man säga att vårt land till följd av sitt avskilda läge har blivit förskonat från en mängd av de svårigheter som, detta ur humanitär synpunkt verkligt beklämmande problem har medfört för andra stater.

”Det föreligger inom vissa kretsar den föreställningen att varje utlänning som invandrar rycker brödet ur munnen på den svenska arbetaren, men var och en som studerat frågan lite närmare vet att många gånger är det så att man importerar tekniskt skolade arbetare som man behöver i landet...”